

Mikulová, Jana

Obsahové věty oznamovací spojkové

In: Mikulová, Jana. *Syntax latinských vedlejších vět*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2014, pp. 329-343

ISBN 978-80-210-7207-7; ISBN 978-80-210-7210-7 (online : Mobipocket)

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/131796>

Access Date: 16. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

OBSAHOVÉ VĚTY OZNAMOVACÍ SPOJKOVÉ

Věty s *quod*

1. Přeložte do češtiny

1. Obicite Platoni, quod petierit pecuniam, Aristoteli, quod acceperit, Democrito, quod neglexerit, Epicuro, quod consumpserit. (Sen. *dial.* 7, 27, 5)
2. Tum praefecti regis Persae legatos miserunt Athenas questum, quod Chabrias adversum regem bellum gereret cum Aegyptiis. (Nep. *Chabr.* 3, 1)
3. Hoc enim ipsum bene fecit, quod mihi sui cognoscendi penitus etiam istam facultatem dedit. (Cic. *Att.* 7, 7, 1)
4. Itaque sive casu accidit sive consilio, percommode factum est, quod eis de rebus, quae maxime metuuntur, de morte et de dolore, primo et proximo die disputatum est. (Cic. *Tusc.* 4, 30, 64)
5. Dicimus autem: „Ago gratias mihi, quod illam uxorem nolui ducere“ et „quod cum illo non contraxi societatem.“ (Sen. *benef.* 5, 11, 2)
6. Nam illa nimis antiqua praetereo, quod C. Servilius Ahala Sp. Maelium novis rebus studentem manu sua occidit. (Cic. *Catil.* 1, 3)
7. Etenim multo acriorem improborum interdum memoriam esse sentio quam bonorum. (Cic. *Flacc.* 103)
8. Sed ad summas atque incredibilis occupationes meas accedit, quod nullam a me volo epistulam ad te sine aliquo argumento ac sententia pervenire. (Cic. *Att.* 1, 19, 1)
9. Mirabar, quod Apollonius homo pecuniosus tam diu ab isto maneret integer... (Cic. *Verr.* II 5, 16)
10. Te ad cenas itare desisse moleste fero; magna enim te delectatione et voluptate privasti. (Cic. *fam.* 9, 24, 2)
11. „Minime mirum,“ inquit Antonius, „si ista res adhuc nostra lingua inlustrata non est.“ (Cic. *de orat.* 2, 55)

12. Cuius [sc. Catieni] tu in patrem quod fuisti asperior, non reprehendo. Certe enim scio te fecisse cum causa. (Cic. *ad Q. fr.* 1, 2, 6)

2. Přeložte do latiny

- Hloupý je ten, kdo pláče, že nebude za (*post +ak.*) tisíc let žít.
- Dobří lidé se (tomu) divili, přátelé mě obviňovali, že prý jsem to poselstvo přijal v naději (*abl. bez předložky*) na mír.
- Udělal jsi dobře, že ses setkal s ostatními dědici.
- Tvrdil, že nikdy netoužil po triumfu.
- Je (*tj. děje se*) velmi vhod, že zde není ten, který zde o chvíli předtím byl.
- Udělal jsi mi vhod, že jsi mi podal zprávu o Caesarově dopisu.
- Někteří lidé si stěžují, že prý jste ho nepronásledovali.
- Náš přítel Vestorius mi napsal, že ti velice děkuje.
- Děkuji ti, že mi často píšeš.
- Je třeba dát za pravdu Epikúrovi, který si často stěžuje, že prý jsme nevděční vůči minulým věcem.
- Divím se, že můj listonoš odešel o kalendách z Říma bez tvého dopisu.
- Spojenci si stěžují, že jsi je pokládal za nepřátele.

obviňovat	accūsō, āre, āvī, ātum
poselstvo	lĕgātīō, ōnis, f.
naděje (na něco)	spēs, eī, f. +gen.
setkat se (s někým)	conveniō, ĩre, vēnī, ventum +ak.
dědic	hērēs, ēdis, m.
toužit po něčem	cupīdus, a, um +gen. esse
triumf	trīumphus, ī, m.
o chvíli předtím	paulō ante
udělat vhod	grātum faciō, ere, fēcī, factum
podat zprávu (někomu o něčem)	certiōrem faciō, ere, fēcī, factum +ak. (alqm) dē +abl. (alq re)
dát za pravdu (někomu)	testimōnium (testimōnium, ii, n.) reddō, ere, didī, ditum +dat.
Epikúros	Epicúrus, ī, m.
nevděčný vůči někomu, něčemu	ingrātus, a, um adversus +ak.
minulý	praeteritus, a, um
▪ minulé věci, minulost	▪ praeterita, ōrum, n.
listonoš	tabellārius, ii, m.
kalendy	Kalendae, ārum, f

3. Doplňte tvar podle překladu

1. Legati eo ab Roma gratulantes, quod e tanto periculo (*evado; prý unikli*) _____, venerunt. (Liv. 42, 18, 5)
2. Illud plane moleste tuli, quod certissimum et iustissimum triumphum hoc invidiorum consilio tibi (*eripio; byl odebrán*) _____ videbam. (Cic. *fam.* 3, 10, 1)
3. Iam illa, quae leviora videbuntur, ideo praeteribo, quod mensas Delphicas e marmore, crateras ex aere pulcherrimas, vim maximam vasorum Corinthiorum ex omnibus aedibus sacris (*aufero; odnesl*) _____ Syracusis. (Cic. *Verr.* II 4, 131)
4. Praeclare in epistula quadam Alexandrum filium Philippus accusat, quod largitione benivolentiam Macedonum (*consector; prý usiluje*) _____. (Cic. *off.* 2, 15, 53)
5. Is mihi etiam queritur, quod ab nobis novem solis diebus prima actio sui iudicii (*transigo; prý bylo dokončeno*) _____ ...? (Cic. *Verr.* II 1, 156)
6. ...alii gratulabantur, alii gratias agebant, quod eorum opera incolumis res publica (*esse; prý je*) _____. (Liv. 28, 9, 6)
7. Hoc te (*praetermitto; opomenul jsi*) _____ miror. (Cic. *Att.* 7, 3, 6)
8. Caesar questus, quod (...) bellum sine causa (*infero; prý zaútočili*) _____, ignoscere imprudentiae dixit obsidesque imperavit. (Caes. *Gall.* 4, 27, 5)
9. Ago gratias senectuti, quod me lectulo (*adfigo; připoutala*) _____. (Sen. *epist.* 67, 2)
10. ...Periclem principem Graeciae vituperat, quod tantam pecuniam in praeclara illa propylaea (*conicio; prý vynaložil*) _____. (Cic. *off.* 2, 17, 60)
11. Ego autem illa (*recito; ty věci byly předneseny*) _____ non moleste fero. (Cic. *Cluent.* 142)

4. Vyberte správnou možnost nebo správné možnosti. Je-li více možností, vysvětlete rozdíly.

1. Laudat Africanum Panaetius, quod (*fuit, fuerit, sit, est, fuisset, esset*) abstinens. (Cic. *off.* 2, 22)
2. Quid ergo de me querar? Qui etiam gratias tibi agere debeo, quod me ex fortissimorum civium numero seiungendum non (*putaveris, putavisti, putaveras, putes*). (Cic. *Vatin.* 26)
3. Mihi autem illud molestissimum est, quod solvendi (*sunt, essent, fuerunt*) nummi Caesari... (Cic. *Att.* 7, 8, 5)
4. Domitius Corbulo praetura functus de L. Sulla nobili iuvene questus est apud senatum, quod sibi inter spectacula gladiatorum loco non (*decessit, decesserat, decessisse, decessisset, decederet, decedere*). (Tac. *Ann.* 3, 31, 3)

5. Bene fecisti, quod libertum aliquando tibi carum reducentibus epistulis meis in domum, in animum (*receperis, reciperes, recepisti, recepturus esses, receperas*). (Plin. *epist.* 9, 24)
6. Filiola tua gratum mihi (*facit, fecit*), quod tibi diligenter mandavit, ut mihi salutem (*adscribas, adscribis, adscribebas, adscriberes*)... (Cic. *Att.* 6, 1, 22)
7. Haec populum Romanum (*videre, viderit, vidit*), (*animadverti, animadverterit, animadvertere, animadvertit, animadversus sit*), (*iudicat, iudicavit, iudicaverit, iudicare, iudicari*) quidam moleste ferunt. (Cic. *Phil.* 14, 19, 3)
8. ...te gravissime accusavi, quod ob iudicandam rem pecuniam (*acceperis, accepisti, acceperas, accepisses*)... (Cic. *Verr.* II 3, 206)

5. Vyberte věty, které NEJSOU větami obsahovými s *quod*

1. Sed utcumque se habent ista, bene fecit Regulus, **quod** est mortuus: melius, si ante. (Plin. *epist.* 6, 2, 4)
2. Qui mihi non id videbantur accusare, **quod** esset accusandum. (Cic. *Cato* 7, 6)
3. Gaudeo id te mihi suadere, **quod** ego mea sponte pridie feceram. (Cic. *Att.* 15, 27, 1)
4. Metellus tuus est egregius consul; unum reprehendo, **quod** otium e Gallia nuntiarum non magno opere gaudet. (Cic. *Att.* 1, 20, 5)
5. Illud tamen dicam, mihi id, **quod** fecisti, esse gratissimum. (Cic. *fam.* 13, 18, 2)
6. De animo autem meo erga rem publicam bene facis, **quod** non dubitas,... (Cic. *Att.* 7, 3, 3)
7. Quid ergo de me querar? Qui etiam gratias tibi agere debeo, **quod** me ex fortissimorum civium numero seiungendum non putasti. (Cic. *Vatin.* 26)
8. Non possum id in te reprehendere, **quod** in me ipso et praetore et consule probavi. (Cic. *Mur.* 42)

6. Uvedte, zda je možné použít místo akuzativu s infinitivem větu s *quod* nebo opačně se zachováním původního významu. Věty vytvořte.

1. Falso **queritur** de natura sua genus humanum, **quod** inbecilla atque aevi brevis forte potius quam virtute **regatur**. (Sall. *Iug.* 1, 1)
2. ...**quod** spiratis, **quod** vocem mittitis, **quod** formas hominum habetis, **indignantur**. (Liv. 4, 3, 8)
3. **Sentio**, iudices, vos pro vestra humanitate his tantis sceleribus breviter a me demonstratis vehementer **esse commotos**. (Cic. *Cluent.* 29)
4. Servium discessisse Athenis **moleste tuli**. (Cic. *fam.* 6, 4, 5)

5. ...Princeps decima legio per tribunos militum ei gratias egit, **quod** de se optimum iudicium **fecisset**, seque **esse** ad bellum gerendum **paratissimam** confirmavit. (Caes. *Gall.* 1, 41, 2)
6. Quam **doleo abesse** ab huius iudicio L. Volusienum, summo splendore hominem ac virtute praeditum! (Cic. *Cluent.* 198)

Věty s *ut* (*non*)

1. **Přeložte do češtiny a zdůvodněte použití vyznačených výrazů. Najděte predikáty, po nichž následují různé vazby.**
1. Ex quo efficitur, ut nec laudationes iustae sint nec vituperationes nec honores nec supplicia. (Cic. *fat.* 40)
2. Ita fit, ut commutatio ex vero in falsum **ne** in futuro quidem ulla fieri possit. (Cic. *fat.* 17)
3. Q. Caecilio sorti (= sorte) evenit, ut cum consule in Brutiis adversus Hannibalem bellum **gereret**. (Liv. 28, 45, 11)
4. Proximum est, ut doceam deorum providentia mundum administrari. (Cic. *nat. deor.* 2, 73)
5. Accedit, ut ne in ipsum quidem Cloelium meum insigne odium **fuerit** umquam, semperque ita statui, non **esse insectandos** inimicorum amicos, praesertim humili-ores,... (Cic. *Att.* 14, 13B, 3)
6. Mos antiquis fuit usque ad meam servatus aetatem, primis epistulae verbis **adicere**: „Si vales, bene est, ego valeo.“ (Sen. *epist.* 15, 1)
7. ...**quod** honestum non **est**, id utile ut **sit**, effici non potest adversante et repugnante natura. (Cic. *off.* 3, 19, 78)
8. Tantumque abest, ut haec bestiarum etiam causa parata sint, ut ipsas bestias hominum gratia generatas esse **videamus**. (Cic. *nat. deor.* 2, 158)
9. Nam proelia maxima natali suo die fecit omnia, quo factum est, ut eius diem natalem festum **haberet** universa Sicilia. (Nep. *Tim.* 5, 1)
10. ...tantum abest, ut voluptates consecentur, etiam curas, sollicitudines, vigilias **perferunt**... (Cic. *fin.* 5, 20, 57)
11. Vidit hoc Diogenes, vir ingentis animi, et effecit, **ne** quid sibi eripi posset. (Sen. *dial.* 9, 8, 4)

12. Sic fit, ut isti de domino loquantur, quibus coram domino loqui non licet. (Sen. *epist.* 47, 4)
13. Ex quo efficitur, **non ut** voluptas **ne** sit voluptas, sed **ut** voluptas **non** sit summum bonum. (Cic. *fin.* 2, 8, 24)
14. Si est aliquis minus beatus quam alius, sequitur, ut hic alterius vitam beatioris magis concupiscat quam suam. (Sen. *epist.* 85, 21)
15. [sc. Dixit:] „Agi non potuit.“ At et in provincia ius dicebatur et Romae iudicia fiebant. Restat, ut aut summa negligentia tibi **obstiterit** aut unica liberalitas. (Cic. *Quinct.* 41)
16. Ex quo efficitur gloriatione (...) dignam esse beatam vitam,... (Cic. *fin.* 3, 8, 28)
17. „Potest etiam fieri,“ inquit, „ut omnino, quod te audisse **dicis**, numquam **audieris**.“ (Cic. *de orat.* 2, 285)

2. Přeložte do latiny

1. Pouze moudrému se stává, že nedělá nic proti své vůli, nic s bolestí (*dosl. rmoutící se*), nic z donucení (*dosl. donucen*).
2. Těmito věcmi způsobil, že měl nejlépe vybavené a vycvičené vojsko.
3. Zbývá, abych si myslel, že je třeba odejít.
4. Divím se, že tvoje sestra nepřišla.
5. Zbývá, abych tě prosil, aby ses velmi pečlivě staral o svoje zdraví, jestliže chceš, abych já i všichni tvoji blízcí byli v pořádku.
6. Stává se, že stáří je odvážnější a statečnější než mládí.
7. Bylo zjevné, že ten dopis není jeho.
8. Z toho plyne, že se nechceme změnit proto, že (*quia*) věříme, že jsme nejlepší.
9. Dobře děláš, že nepochybuješ o mém postoji ke (*erga +ak.*) státu.
10. Mě nezničí, můžu ale zařídit (*tj. způsobil*), aby zničili jeho.
11. U lidí je obvyklé (*dosl. je zvykem lidí*), že nechtějí, aby tentýž člověk vynikal ve více věcech.

stát se	contingit, ere, contigit,-
jediný, sám, pouze	sōlus, a, um
proti své vůli	invitus, a, um
cítit bolest, rmoutit se	doleō, ēre, uī, -, dolitūrus
donutit	cōgō, ere, coēgī, coāctum
vybavený	ornātus, a, um
vycvičený	exercitātus, a, um
pečlivě	diligenter

zdraví	valētūdō, inis, f.
starat se (o něco)	zde: serviō, ire, ivī, itum +dat.
tvoji blízcí	tuī, ōrum, m.
být v pořádku	valeō, ēre, uī, -, itūrus
stáří	senectūs, ūtis, f.
mládí	adulēscētia, ae, f.
odvážný	animōsus, a, um
pochybovat o něčem	dubitō, āre, āvī, ātum dē +abl.
postoj	animus, ī, m.
zničit	perdō, ere, didī, ditum
zařídít	zde: faciō, ere, fēcī, factum
vynikat (v něčem)	excellō, ere, - +abl.

3. Doplňte spojky, tvary a další slova tak, aby výsledek odpovídal českému překladu

1. Sic effectum est, (že) _____ diligentius loqui (*scire; uměli*) _____ quam vivere. (Sen. *epist.* 88, 42)
2. Hortensio (že) _____ causam meam commendas, valde gratum [est]. (Cic. *Att.* 6, 1, 13)
3. Ipsum tamen Pompeium separatim ad concordiam hortabor; sic enim sentio, maximo in periculo rem (*esse; že je*) _____. (Cic. *Att.* 7, 3, 5)
4. Quo factum est, (že) _____ brevi tempore illustraretur. (Nep. *Them.* 1, 4)
5. Nunc ego (*facere; abys udělal*) _____ hoc volo. (Plaut. *Bacch.* 93)
6. Ergo ii ferendi sunt, qui hoc queruntur, (*ferre, posse; že nemohou snést*) _____ libertatem equitis Romani? (Cic. *Planc.* 33)
7. Restat igitur, (*aby*) _____ urbem diruamus. (Cic. *inv.* 1, 39, 72)

4. Přeložte krátké věty

1. Řekli nám, že nemohli přijít.
2. Divím se, že nemohli přijít.
3. Stalo se, že nemohli přijít.
4. Stalo se velmi nevhod, že nemohli přijít.
5. Zdá se, že opravdu nemohli přijít.
6. Sníh způsobil, že nemohli přijít.
7. Stěžují si, že prý nemohli přijít.
8. Prý nemohli přijít.

5. Doplňte vhodný výraz (můžete doplnit jedno i více slov nebo nechat nevyplněné, pokud je to možné)

1. _____ quod mihi litterae tuae redditae sunt.
2. Reliquum est _____ omnibus _____ quod mihi nuntiatum est.
3. Moleste fero _____ mihi nullam epistulam _____.
4. _____ quod ex templis multas statuas abstulisset.
5. Fieri non potest _____ de illo magno incendio _____ audiverit.
6. Intelleximus _____ omnes idem _____.
7. Casu accidit _____ eo ipso die amicus meus ad me _____.
8. Fieri non potest _____ illum virum _____.

6. Doplňte správnou spojku nebo správný tvar. Je-li více možností, vysvětlete rozdíly.

1. ...accidit casu, _____ legati Prusiae Romae apud T. Quintium Flaminium consularem cenarent, atque ibi de Hannibale mentione facta ex iis unus diceret eum in Prusiae regno (*sum*) _____. (Nep. *Hann.* 12, 1)
2. Accedit, _____ accusatorum alterius crudelitate, alterius indignitate conturber. (Cic. *Deiot.* 2)
3. Nam tantum abest, ut me hesternae quietis (*paenitet*) _____, ut servatum a me exercitum eo consilio credam. (Liv. 44, 38, 4)
4. Accedit, _____ mirifice ingeniis excellentibus, quale est tuum, delectatur. (Cic. *fam.* 6, 6, 8)
5. Sequitur, ut (*doceo*) _____ omnia (*subicio, pf., pas.*) _____ naturae, ea-que ab ea pulcherrime geri. (Cic. *nat. deor.* 2, 81)
6. Fieri enim non potest, _____ una ulla res modo mala (*sum*) _____, modo bona, modo levis et perferenda, modo expavescenda. (Sen. *epist.* 31, 3)
7. His rebus fiebat, ut et minus late (*vagor; illi*) _____ et minus facile finitimis bellum inferre (*possum; illi*) _____. (Caes. *Gall.* 1, 2, 4)
8. Itaque primum tibi ago gratias, _____ me omni molestia liberat, ... (Cic. *fam.* 13, 62, 1)
9. Chrysippus Vettius, Cyri architecti libertus, fecit, _____ te non immemorem (*puto; ego*) _____ mei; salutem enim verbis tuis mihi nuntiarat. (Cic. *fam.* 7, 14, 1)
10. Recte fecisti, _____ gladiatorium munus Veronensibus nostris (*promittere; tu*) _____, a quibus olim amaris, suspiceris, ornaris. (Plin. *epist.* 6, 34, 1)
11. ... _____ serviant, quidem fieri non potest. (Cic. *rep.* 1, 50)

7. Vyberte správný výraz. Je-li více možností, vysvětlete rozdíly.

1. ...accidit, ut duces adversariorum occasione et beneficio fortunae ad nostros opprimendos (*utantur, uterentur, utendos essent, utendi sint*). (Caes. civ. 1, 40, 7)
2. Hoc ita praeter expectationem accidit, ut testem omnium risus (*obruatur, obruat, obruit, obrueret, obrueretur*). (Cic. de orat. 2, 285)
3. Ex quo efficitur hominem naturae oboedientem homini nocere non (*possit, posset, posse*). (Cic. off. 3, 5, 25)
4. Non potest fieri, (*ut, ut non, ne, ut ne, quin*) aliquando succedat multa temptanti. (Sen. epist. 29, 2)
5. Non putavi fieri posse, ut mihi verba (*deessent, desint*), sed tamen in M. Laenio commendando desunt. (Cic. fam. 13, 63, 1)
6. Namque hercle honeste fieri ferme non potest, (*ut, ut non, ne, quin*) eam (*perpetior, perpetiar, perpeterer, perpeti*) ire in matrimonium sine dote... (Plaut. Trin. 731)
7. Ex quo factum est, (*ut, quod, 0*) eum ad se rex Priscus (*arcessisse, arcessere, arcesseret, arcessit, arcesserat, arcessisset, arcesseretur, arcessitum esse, arcessitus esset*). (Cic. div. 1, 32)
8. Quod reliquum est, sustenta te, mea Terentia, ut (*possis, posses, posse, potes*) honestissime. (Cic. fam. 14, 4, 5)
9. Ita fit, (*ut, ut non, quin, ne, ut ne*) mediterranei mare esse credant. (Cic. Tusc. 1, 88, 34)
10. Parata res (*faciam, feci, facerem, fac*), ut sit. (Plaut. Stich. 445)
11. Faciam hoc non novum, sed ab iis, qui nunc principes nostrae civitatis sunt, ante factum, ut testibus (*uterer, utar, usus sim, usus essem, usurus sim, usurus essem*) statim. (Cic. Verr. II 1, 55)

Věty s *quin* a opakování vět oznamovacích

1. Přeložte a vysvětlete označené výrazy (použití spojky, slovesného způsobu, záporů,...). Najděte věty uvedené v nabídce (všechny nemusí být zastoupeny).
akuzativ s infinitivem, nominativ s infinitivem, prostý infinitiv, akuzativ s participiem, věta obsahová s ut (non), obsahová věta s quod, obsahová věta s quin, obsahová věta žádací, vztažná věta, účelová věta, příčinná věta
1. Potest quidem etiam illud dici, sine liberalibus studiis **veniri** ad sapientiam posse. (Sen. *epist.* 88, 32)
2. In quibus non dubito, **quin** offensionem negligentiae vitare atque effugere **non** possim. (Cic. *Verr.* II 1, 103)
3. Ex quo efficitur id, **quod** volumus, deorum providentia mundum administrari. (Cic. *nat. deor.* 2, 77)
4. Tamen facere non possum, **quin** cottidie ad te mittam, ut tuas accipiam. (Cic. *Att.* 12, 27, 2)
5. „Vive,“ inquit, „beneficio meo, Pyrrhe, et gaude, **quod** adhuc dolebas, Fabricium non posse corrumpi.“ (Sen. *epist.* 120, 6)
6. Quis dubitare, mi Lucili, potest, quin deorum immortalium munus sit, quod **vivimus**, philosophiae, quod bene vivimus? (Sen. *epist.* 90, 1)
7. **Quod** autem me mones, valde gratum est idque, **ut** semper **facias**, rogo. (Cic. *Att.* 7, 25, 1)
8. Itaque Xerxes pudore quam damno miserior Demarato gratias egit, quod solus sibi verum **dixisset**,... (Sen. *benef.* 6, 31, 11)
9. ...**quod** bene **cogitasti** aliquando, laudo; quod non indicasti, gratias ago; quod non fecisti, ignosco. (Cic. *Phil.* 2, 34)
10. Utilitatibus tuis possum carere; te valere tua causa primum volo, tum mea. (Cic. *fam.* 16, 3, 2)
11. Patrem tuum plurimi feci meque ille mirifice et coluit et amavit, nec mehercule umquam mihi dubium fuit, quin a te **diligerer**; ego quidem id facere non destiti. (Cic. *Att.* 16, 16D)
12. ...feci, **quod** profecto ante me nemo, **ut** ipse me per litteras **consolarer**. (Cic. *Att.* 12, 14)
13. Quid ergo **dubitas dare** mi argentum? (Plaut. *Pseud.* 1313)
14. Iuvenem nostrum non possum **non** amare, sed ab eo nos non amari plane intellego. (Cic. *Att.* 10, 10, 6)

15. At enim idcirco navem Mamertinis non imperasti, **quod** sunt foederati. (Cic. *Verr.* II 5, 49)
16. Quae res fecit, ut tibi litteris obstrepere non **auderem**. (Cic. *fam.* 5, 4, 1)
17. Sed iam tempus est ad id, **quod** instituimus, accedere. (Cic. *top.* 5)
18. Hoc sentit Homerus, cum **querentem** Iovem inducit, quod Sarpedonem filium a morte contra fatum eripere non **posset**. (Cic. *div.* 2, 25)
19. Fieri non potest, ut, quem video te praetore in Sicilia fuisse et quem ex ipsa ratione intellego locupletem fuisse, eum tu in tua provincia **non cognoris**. (Cic. *Verr.* II 2, 190)

2. Přeložte do latiny

1. Nepochybuji, že jsem vás uspokojil, soudcové.
2. Tak se stává, že nikdo nemůže být šťastný.
3. Nebylo sporu, že říká pravdu.
4. Bylo oznámeno, že v noci dorazilo do města vojsko Sabinů jdoucí za kořistí.
5. Nebylo pochyb, že druhý konzul vede válku s kmenem Aequů.
6. Tolik chybí, aby mě mrzelo včerejší rozhodnutí nebojovat (*dosl. klid*), že věřím, že jsem tímto rozhodnutím vojsko zachránil.
7. Není žádoucí snášet útrapy, ale snášet je statečně.
8. Jedná ušlechtilé, že žije.
9. Nemohl jsem udělat, abych ti nesdělil svůj názor a smýšlení.
10. Není moje chyba, že jsem prchlivý: to dělá mládí.

uspokojit (někoho)	satisfaciō, ere, fēcī, factum +dat.
v noci	nocte
dorazit, dojít	perveniō, ire, vēnī, ventum
jdoucí za kořistí, kořistící	praedābundus, a, um
Sabin	Sabinus, ī, m.
Aequové, kmen Aequů	Aequī, ōrum, m.
mrzet (někoho něco)	paenitet, ěre, tuit, - +ak. (alqm) +gen. (alcis rei)
včerejší	hesternus, a, um
rozhodnutí nebojovat	quiēs, ětis, f.
rozhodnutí	cōnsilium, ii, n.
zachránit	servō, āre, āvī, ātum
žádoucí	optābilis, e
útrapa, trýzeň, muka	tormentum, ī, n.
snášet (útrapy apod.)	patior, patī, passus sum

ušlechtilé	liberálně
jednat, konat	faciō, ere, fēcī, factum
sdělit	dēclarō, āre, āvī, ātum
názor	sententia, ae, f.
smýšlení	voluntās, ātis, f.
chyba	vitium, ii, n.
prchlivý, náchylný k hněvu	irācundus, a, um
mládí	adulēscentia, ae, f.

3. Dejte sloveso do správného tvaru podle překladu

1. Sed hoc non dubito, quin (*existimare; domníváš se*) _____ mihi esse gratum. (Cic. *fam.* 13, 27, 3)
2. De Hispaniis non dubitabat, quin Caesaris (*esse; jsou*) _____. (Cic. *Att.* 10, 4, 8)
3. Reliquum est, ut de Q. Catuli auctoritate et sententia (*dicere; je třeba mluvit*) _____ videatur. (Cic. *Manil.* 59)
4. ...XII navibus amissis, reliquis ut navigari commode (*posse; se mohlo*) _____, effecit. (Caes. *Gall.* 4, 31, 3)
5. ...non dubito, quin hanc salutem (*anteponere; dáváš přednost*) _____ illi victoriae. (Cic. *Lig.* 28, 96)
6. Nunc uxorem me (*esse; jsem*) _____ meministi tuam? (Plaut. *Asin.* 926)
7. Nam Socraten querenti cuidam, quod nihil sibi peregrinationes (*prodesse; že prý neprospěly*) _____, respondisse ferunt: „Non inmerito hoc tibi evenit: tecum enim peregrinabar.“ (Sen. *epist.* 104, 7)
8. Nunc autem quis dubitat, quin ei vitam (*auferre; připravilo o*) _____ ipsa legatio? (Cic. *Phil.* 9, 5)
9. Egregie mihi hoc (*dicere; řekl*) _____ videtur Epicurus. (Sen. *epist.* 28, 9)
10. Forte ita evenit, ut eodem die ambo Praeneste (*venire; přišli*) _____. (Liv. 28, 9, 5)
11. ...reliquum est, ut officiis (*certare; aby soupeřili*) _____ inter nos... (Cic. *fam.* 7, 31, 1)

4. Vyberte správný tvar. Je-li více možností, vysvětlete rozdíly.

1. Ut mihi rem narras, Callicles, nullo modo potest fieri prosus (*ut, ut non, quin, ne*) dos (*daretur, detur*) virgini. (Plaut. *Trin.* 729–730)
2. Verum hoc adhuc percommode cadit, (*ut, quod*) cum incredibili eius audacia singularis stultitia (*coniuncta sit, coniuncta est*). (Cic. *Verr.* I 5)

3. ...eos hostes (*appellemus, appellare, appellari*) dubitamus? (Cic. *Phil.* 14, 10)
4. Ita fit verum illud, (*ut, quod, 0*) initio (*dicam, dixi, dixerim*), amicitiam nisi inter bonos esse non (*potest, posse*). (Cic. *Lael.* 65)
5. Quibus accidit rebus, (*quod, ut, 0*) pluribus dimissi itineribus a Caesare ad Domitium et a Domitio ad Caesarem nulla ratione iter conficere (*possunt, possint, possent*). (Caes. *civ.* 3, 79, 5)
6. Numquid, Gnatho, tu (*dubitas, dubitares, dubita, dubitabis, dubitabas*), quin ego nunc perpetuo perierim? (Ter. *Eun.* 1043)
7. Praeterea accidit – (*quod, ut*) fieri necesse erat –, (*quod, ut*) vulgo milites ab signis discederent, ... (Caes. *Gall.* 5, 33, 6)
8. Ceterum id quoque ad gloriam accessit, (*ut, quod, 0*) cum illo simul iusta ac legitima regna occiderunt. (Liv. 1, 48, 8)
9. Qua re etiam legationes (*reiecurum esse, reicere, reici, reiectum esse, reiectum iri*) puto. (Cic. *Att.* 1, 18, 7)
10. Accessit, cum Dyrrachi essemus, (*ut, quod, 0*) duo nuntii adferrentur, unus, classe fratrem Epheso Athenas, alter, pedibus per Macedoniam venire. (Cic. *Att.* 3, 8, 1)

5. Změňte čas slovesa ve větě hlavní na čas vedlejší nebo hlavní a upravte tvar ve větě vedlejší

1. Tamen **non dubito**, quin me male oderit. (Cic. *Att.* 14, 1, 2)
2. Tum praefecti regis Persae legatos **miserunt** Athenas questum, quod Chabrias adversum regem bellum gereret cum Aegyptiis. (Nep. *Chabr.* 3, 1)
3. Post tot exempla num **dubium est**, quin beneficium aliquando a servo dominus accipiat? (Sen. *benef.* 3, 28, 1)
4. Quo **factum est**, ut filiae eius publice alerentur et de communi aerario dotibus datis collocarentur. (Nep. *Arist.* 3, 3)
5. **Restat**, ut de imperatore ad id bellum deligendo ac tantis rebus praeficiendo dicendum esse videatur. (Cic. *Manil.* 27)
6. ... mihi numquam **fuit dubium**, quin te populus Romanus pro tuis summis in rem publicam meritis et pro amplissima familiae dignitate summo studio cunctis suffragiis consulem facturus esset,... (Cic. *fam.* 15, 12, 1)

6. Vyberte z nabídky a doplňte do vět

accidit, corruptum esse, non dubito, puto, quod, sequitur, scripserit, ut, videor

1. De me autem _____, quin ad Balbum et ad Oppium _____... (Cic. *Att.* 11, 14, 2)

2. De quo hoc homine auditum est umquam, quod tibi _____, ut eius in provincia statuae in locis publicis positae, partim etiam in aedibus sacris, per vim et per universam multitudinem deicerentur? (Cic. *Verr.* II 2, 158)
3. Maximum vitae vitium est, _____ imperfecta semper est, quod aliquid ex illa differtur. (Sen. *epist.* 101, 8)
4. Nec tamen insaniturum illum _____; nosse enim mihi hominem _____ . (Cic. *Att.* 13, 29, 1)
5. _____, ut multo feliciora [sc. animalia] sint homine. (Sen. *epist.* 74, 15)
6. ...haud veri simile Decianum a Flacco _____. (Cic. *Flacc.* 82)
7. Ita fit, _____ illud breve vitae reliquum nec avide adpetendum senibus nec sine causa deserendum sit. (Cic. *Cato* 72)

7. Přeložte krátké věty

1. Není pochyb, že Římané zvolí toho člověka konzulem.
2. Zdálo se jim, že to nikdy nepochopí.
3. Těžce nesl, že s ním nikdo nechce mluvit.
4. Dobře děláš, že mu pomáháš.
5. Nechci, aby to všichni věděli.
6. Nevěděl jsem, že jsi byl v Africe.
7. Stalo se, že se poslové vrátili bez dopisu.
8. Budeme si stěžovat, že nám úředníci ukřivdili.
9. Z toho plyne, že nemůžeš mít všechno, co se ti líbí.
10. Básníci líčí naše předky, jak pracují na poli a šťastně žijí.
11. Je zvykem, aby mladší pomáhali starším.

8. Najděte chybu a opravte ji

1. Quo factum est, ut plus quam collegae Miltiades valeat. (Nep. *Milt.* 5, 2)
2. Hoc idem post me Pompeio accidit, quod nos duo quasi pignora rei publicae retineri videremur. (Cic. *Att.* 1, 19, 3)
3. Dic, oro te, clarius; vix enim mihi exaudisse video. (Cic. *Att.* 4, 8a, 1)
4. ...non dubito, quin istum offendissem. (Cic. *Att.* 9, 18, 4)
5. Ab Antio nuntiatum est cruentae spicae metentibus visae esse. (Liv. 28, 11, 2)
6. Forte evenit, quod in Privernati essemus. (Cic. *de orat.* 2, 224)

9. Vyberte správné tvrzení

1. Multis in civitatibus harum rerum exstructos cumulos locis consecratis conspicari licet. (Caes. Gall. 6, 17, 4)
 - *Conspicari* je prostý infinitiv.
 - *Conspicari* je infinitiv ve vazbě akuzativu s infinitivem.
2. Sed non licet me isto tanto bono iudices, uti, non licet. (Cic. Verr. II 5, 154)
 - *Uti* je archaická podoba spojky *ut*.
 - *Uti* je prostý infinitiv.
 - *Uti* je infinitiv ve vazbě akuzativu s infinitivem.
3. Forte evenit, ut agrestes Romani ex Albano agro, Albani ex Romano praedas in vicem agerent. (Liv. 1, 22, 3)
 - Konjunktiv *agerent* je špatně, protože *evenit* je prézens.
 - Konjunktiv *agerent* je správně, protože *evenit* může být perfektum.
 - Ve větě vedlejší by měl být konjunktiv perfekta, protože děj věty vedlejší je předčasný.
4. Accidit huic, quod ceteris mortalibus, ut inconsideratior in secunda quam in adversa esset fortuna. (Nep. Con. 5, 1)
 - Místo konjunktivu *essent* by měl být indikativ, protože se nachází ve větě s *quod*. Spojka *ut* zde vyjadřuje srovnání.
 - Konjunktiv *essent* je správně, protože *ut* je spojka věty obsahové, zatímco *quod* uvozuje vztažnou větu.
5. Facile est auditorem concitare ad cupidinem recti. (Sen. epist. 108, 8)
 - *Concitare* je prostý infinitiv.
 - *Concitare* je infinitiv ve vazbě akuzativu s infinitivem.
6. ...et aliquot annis minore natu non dubitabo monere. (Cic. ac. 1, 61)
 - Infinitiv je správně, *non dubitabo* znamená „nebudu váhat“.
 - Po *non dubitabo* by měla následovat věta s *quin*.

